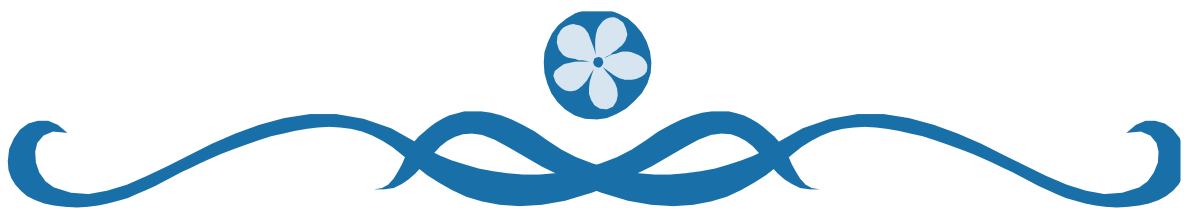

Матвієнко Світлана Іванівна

*Психолого-педагогічний проект
краєзнавчого спрямування для роботи з
дітьми старшої групи ЗДО*

Ніжин мистецький

1. МОТИВАЦІЙНИЙ ЕТАП

*Чим Ніжин славиться? — спитали ви мене.
Я з гордістю скажу вам, любі діти:
— У місті нашому **історія** живе,
Вона є скрізь, її побачити зумій ти.*

Мета етапу: *зацікавити дітей тематикою, викликати бажання розширювати уявлення про рідне місто.*

Формувати уявлення дітей про об'єкти культури, про історію та культуру рідного краю. Розширити літературні знання дітей. Проаналізувати знання дітей із зазначеної тематики; формувати уміння і навички створення практичних робіт краєзнавчої тематики..

ЗАНЯТТЯ

Заняття №1: довкілля + мовлення

Тема: *«Подорож по Ніжину».*

Мета: поглибити та закріпити знання дітей про рідне місто; виховувати у дітей патріотизм, любов і шанобливе ставлення до рідної землі, розвивати пізнавальний інтерес до культурного минулого Ніжина; продовжувати вчити дітей відповідати на запитання; розвивати зв'язне мовлення, збагачувати словник вихованців.

Матеріал: малюнки або слайди за темою заняття, альбом із зображенням культурних та історичних пам'яток міста, аудіоапаратура. Вірші Л. Василевської, Л. Новгородської, Т. Конончук про Ніжин.

«Піраміда знань»

Діагностувати уміння дітей у постановці логічних запитань з обраної теми:

- Як називається моє місто?
- Моє місто молоде чи древнє?
- Скільки років моєму місту?
- Які куточки Ніжина його прикрашають?
- Чи схожий Ніжин на Київ?
- В якій частині міста я живу?

Заняття №2: конструювання.

Дерево цілей. Пропозиції дітей щодо форми (запропоновано зробити у формі квітки (центр міста – велике коло, пелюстки, менші кола – визначні пам'ятки міста).

Матеріал для роботи: будівельно-конструкційні плитки для стелі розміром 80*80 см.

РОБОТА ПОЗА ЗАНЯТТЯМИ:

- **Екскурсія** до пам'ятника Гоголю та скверу імені Гоголя, по частині вулиці Гоголя, де розташовані споруди Миколаївського собору та Всіхсвятської греко-католицької церкви.

- **Індивідуальна робота. Піраміда запитань:**

- З яких частин (районів, вулиць) складається наше місто?
- Які пам'ятники історії нашого міста ви знаєте?
- Якими пам'ятниками культури прославилось наше місто?
- Які красиві куточки природи ви бачили у нашому місті?
- Які красиві споруди (дома, будівлі) є у нашому місті?
- Яких майстрів-умільців ви бачили на Покровському ярмарку?

- **Обговорення з дітьми:**

Пропозиції:

- Створення альбому фотографій дітей «Я і мій Ніжин».
- Випуск дитячої газети «Як ми подорожували містом».

Що потрібно зробити для реалізації задуму:

- Принести фотокартки дітей із зображенням їх у красивих куточках, парках та історичних частинах міста Ніжина.
- Зібрати цікаву інформацію для дитячої газети про культурні пам'ятники міста.
- Вивчити вірші про Ніжин.

ДО КОГО ЗВЕРНУТИСЯ ЗА ДОПОМОГОЮ: (до музичного керівника, батьків, літературних джерел, альбомів про місто)

РОБОТА З БАТЬКАМИ:

Залучити батьків до проведення екскурсії.

До збирання фотографій дітей на фоні красивих місць, пам'ятників культури рідного міста.

II. Інформаційний етап

*А в центрі через Ніжин
Остер наш протікає.
На храмах Господніх
Блищать купола.
Це давнє містечко
Чудова земля.*

Мета етапу: засобами тематичного художнього образу (краплинка весни) сформувати у дітей систему знань, умінь та навичок відповідно до реалізації обраного проекту.

Завдання етапу: сприяти прояву творчості дітей через організацію пошуково-дослідницької роботи. Розширювати знання дітей про сезонні зміни природи. Надавати необхідні знання про культуру рідного міста. Формувати зацікавленість дітей у засвоєнні елементів культурної спадщини рідного міста.

Стіл довідок: слайди, діафільми, фотоальбоми про культурні пам'ятки м. Ніжина, портрети видатних діячів культури, чий імена пов'язані з м. Ніжином.

ЗАНЯТТЯ

Заняття №1: ознайомлення з природним довкіллям.

Тема: *«Крапелька маленька, донечка весни».*

Мета: формувати елементарні знання дітей про складові природної речовини (крапелька води), поглибити знання дітей про сезонні зміни у природі, які можна виявити у процесі спостережень; формувати уміння переносити суттєві ознаки одного об'єкту природи на інші, прищеплювати бажання більше дізнатися про об'єкти живої природи.

Матеріал: демонстраційний: модель крапельки води, подана за допомогою повітряної кульки, два контейнери із футлярами на ниточці для гри *«Весняна екскурсія містом»*, аркуш-схема із зображенням центральної частини міста (кольоровий), ілюстрації із зображенням першого весняного листа, пролісків, ручаїв. Фотографії весняного та зимового Ніжина.

Роздавальний: шматочки вати, промоченої водою для видобування крапельок, розрізана навпіл (продольно) трубочка для напоїв, аркуш паперу із зображенням карти-схеми центральної частини міста (чорно-білий).

Заняття №2: (розвиток мовлення)

Тема: *«Твори видатних митців Ніжина»*

Мета: продовжувати знайомити дітей із творчістю видатних діячів української культури, життя яких було пов'язане із Ніжином (поети, письменники та живописці); сприяти інтонаційній виразності мови; вправляти у побудові речень, підтримувати інтерес до літературно-мистецької спадщини видатних земляків.

Матеріал: вірші Л. Глібова «Зимня пісенька» (уривок), «Бджілка», вірш Є. Гуцала «Якого кольору слова». Репродукція картини С. Шишка «Парк у Ніжині».

РОБОТА ПОЗА ЗАНЯТТЯМИ

- **Бесіда вихователя:** «Весняне пробудження природи».
- **Екскурсія № 1** «Подорож до весняного Графського парку».
- **Ігри:** «Крокуємо нашим містом» (логічні ланцюжки).
- **Екскурсія №2** «Подорож до картинної галереї НДУ імені Миколи Гоголя».
- **Читання творів:** уривок з п'єси М.В. Гоголя «Ніч перед Різдом (сцена викрадення місяця та сцена у хаті Солохи)».

III. Репродуктивний етап.

*Є в місті школи, виставки, музеї,
А ще - картинні галереї.
Багато пам'ятників місто наше має,
І все це рідний Ніжин прославляє.*

Мета етапу: надати дітям можливість практично застосовувати знання, уміння та навички, набуті на попередньому (інформаційному) етапі для успішної роботи над проектом.

Завдання етапу: створити умови для відображення дітьми отриманих вражень; допомогти кожному вихованцю реалізувати свої можливості, співставляти їх з власними бажаннями відповідно тематики та змісту проекту.

ЗАНЯТТЯ

Заняття №1: ознайомлення із навколишнім та розвиток мовлення.

Тема: *«Подорож до музею».*

Мета: формувати уявлення дітей про норми поведінки при відвідуванні об'єктів культури, правил поведінки у музеї; вчити робити моральні висновки й обирати правильний моральний вибір у тій чи іншій ситуації; виховувати шанобливе ставлення до творів мистецтва.

Матеріал: *демонстраційний:* добірка ілюстрацій картин, розміщених у вигляді музейних експонатів:

Роздавальний: картки із зображенням сюжетів картин (по 3 шт.), картка-схема музею (для накладання картин)

Заняття №2: логіко-математичний розвиток.

Тема: *«Шукаємо найкрасивіший пам'ятник у Ніжині»*

Мета: удосконалити уміння дітей орієнтуватися на аркуші; учити ставити запитання, використовуючи слова «де знаходиться?», ліворуч, біля, навпроти, недалеко від, позаду, у центральній частині, віддалік від тощо». Розкладати силуети об'єктів за словесними вказівками та описами; розвивати уяву дітей та уміння орієнтуватися у просторі.

Матеріал: карта-схема центральної частини м. Ніжина, картки із зображенням міських об'єктів культури (на зразок кружків Ейслера).

РОБОТА ПОЗА ЗАНЯТТЯМИ

1. Дидактичні ігри: *«Знайди відмінності на картинах», «Чия це роль».*
2. Телеведучий: *«Експурсовод».*
3. Пошуково-дослідницька робота: *«Наше місто брудне та наше місто чисте».*

4. Індивідуальна робота:

- Ігрова ситуація «*Відгадай, де я знаходжуся у місті*».
- Сюжетно-рольова гра «*В гостях у Солохи*» (за сюжетом п'єси М.В. Гоголя).
- Конструювання «*Величний будинок із колонами (на макеті НДУ)*»

РОБОТА З БАТЬКАМИ: запропонувати батькам поговорити з дітьми про правила поведження дітей в громадсько-культурних місцях.

IV. Узагальнюючий етап

Мета етапу: узагальнити й систематизувати знання, навички та уміння, набуті дітьми протягом I-III етапів.

ЗАНЯТТЯ

Заняття №1: логіко-математичний розвиток

Тема: *«Складання карти мистецького Ніжина»*

Мета: формувати у дітей уміння працювати зі схематичними зображеннями та картками; формувати уміння орієнтуватися у просторі; розвивати пам'ять та просторову уяву.

Матеріал: *демонстраційний:* карта-схема центру м. Ніжина, кружечки із зображенням пам'ятників та історичних об'єктів міста.

Роздавальний: маленькі картки із зображенням ніжинських пам'ятників та історичних об'єктів (6 шт.).

Заняття №2: малювання

Тема: *«Моє місто навесні»*

Мета: формувати у дітей уміння передавати весняний пейзаж, удосконалювати техніку малювання аквареллю, вчити основам передачі повітряної перспективи та стану весняної природи (світле небо); виховувати почуття прекрасного; закріплювати знання дітей про об'єкти культури рідного міста, формувати уміння передавати означені об'єкти на папері.

Матеріал: пензлі, акварельні фарби, серветки, баночки із водою, аркуші паперу, плакати із зображенням пам'ятників культури, розташованих у Ніжині.

РОБОТА ПОЗА ЗАНЯТТЯМИ

• **Вікторина:** *«Що ми знаємо про рідне місто»*

• **Діагностування дітей:**

Як збагатилися знання дітей, їх уміння й навички:

- Що нового ви дізналися про наше місто?
- Яке наше місто взимку і яке – навесні? Що змінюється?
- Чим славетне наше місто?
- Хто з видатних людей (митців) жив або навчався у нашому місті?
- Які твори цих митців ви знаєте?
- Які фільми за творами цих митців вибачили?
- В яких парках міста ви бували з батьками?

Ігрова ситуація *«Ми на спектаклі».*

Створення газети-стіннівки *«Як ми подорожували містом».*

V. Творчий етап

*Сьогодні в місті і театр свій є,
Він носить Коцюбинського імення,
А всі вистави, що в репертуарі є,
Дарують людям радість і натхнення.*

Мета етапу: реалізувати спільний творчий задум через розкриття творчих здібностей кожного з вихованців групи.

Завдання етапу: Розвивати у дітей творчу фантазію, уяву, мислення. Заохочувати до прояву творчих здібностей (акторських, режисерських, художньо-конструювальних).

ЗАНЯТТЯ

Заняття: художня праця

Тема: «Розквітчаємо наше місто» (робота із солоним тістом).

Мета: продовжувати вчити дітей створювати сюжетні зображення (рожевий цвіт весняної гілочки), удосконалювати основні прийоми роботи із солоним тістом: розкочування, рельєфне ліплення, створення композиції. Формувати уміння декорувати запропоновані об'єкти (зображення куточків міських парків). Формувати почуття прекрасного; почуття естетичного задоволення від виконаної роботи.

Матеріал: солоне тісто рожевого та коричневого кольорів, серветки, дощечки для розкочування, стеки, картки із зображення куточків міських парків.

РОБОТА ПОЗА ЗАНЯТТЯМИ

- **Дидактична гра «Театр».** Мета: розвивати творчу фантазію, уяву, увагу.
- **Дитяча експериментально-літературна студія.** Складання віршів.
- **Ігрова вправа « Ми у театрі»** (розвиток фантазії, пам'яті, емоцій).
- **Крісло мрійника «Якби я був актором»** (розвиток фантазії, уяви, зв'язного та монологічного мовлення).
- **Вернісаж дитячих робіт.**
- **Створення альбому фотографій дітей «Я і мій Ніжин».**
- **Режисерська гра «Театр»** (розвиток творчих здібностей дітей (музичних, хореографічних, акторських, режисерських) під час гри; розвиток мовлення та інтонаційної виразності декламування).

Здійснити реалізацію спільного задуму:

Методи і прийоми:

Звернення до дерева цілей, обговорення пропозицій, аналіз здобутків, надання права вибору (ролей у виставах, режисерських ролей, ролей костюмерів, ведучих вистави,) виконання робіт дітьми, складання

віршів, закінчення створення газети-стіннівки *«Як ми подорожували містом»*.

VI. Рефлексивно-оцінювальний етап.

Мета етапу: проаналізувати разом із дітьми проведену роботу.

Завдання етапу: надати кожному з дітей можливість оцінити свою діяльність. Розвивати у дітей уміння оцінювати особистісні прояви у власній діяльності протягом усіх попередніх етапів. Проаналізувати разом з дітьми період від початку й до кінця проходження теми. Надати можливість проаналізувати та оцінити успіхи та невдачі. Стимулювати бажання дітей характеризувати роботу своїх товаришів.

ЗАНЯТТЯ

Заняття: ПРД (аплікація)

Тема: *«Виготовлення мистецьких подарункових листівок»*

Мета: продовжувати вчити дітей створювати композиції із запропонованого друкованого матеріалу; розвивати художньо-конструктивні здібності дітей; розвивати відчуття форми та силуету, відповідності головної ідеї твору та його другорядних елементів. Формувати елементи художнього смаку, формувати інтерес до декоративного мистецтва та основ дизайну.

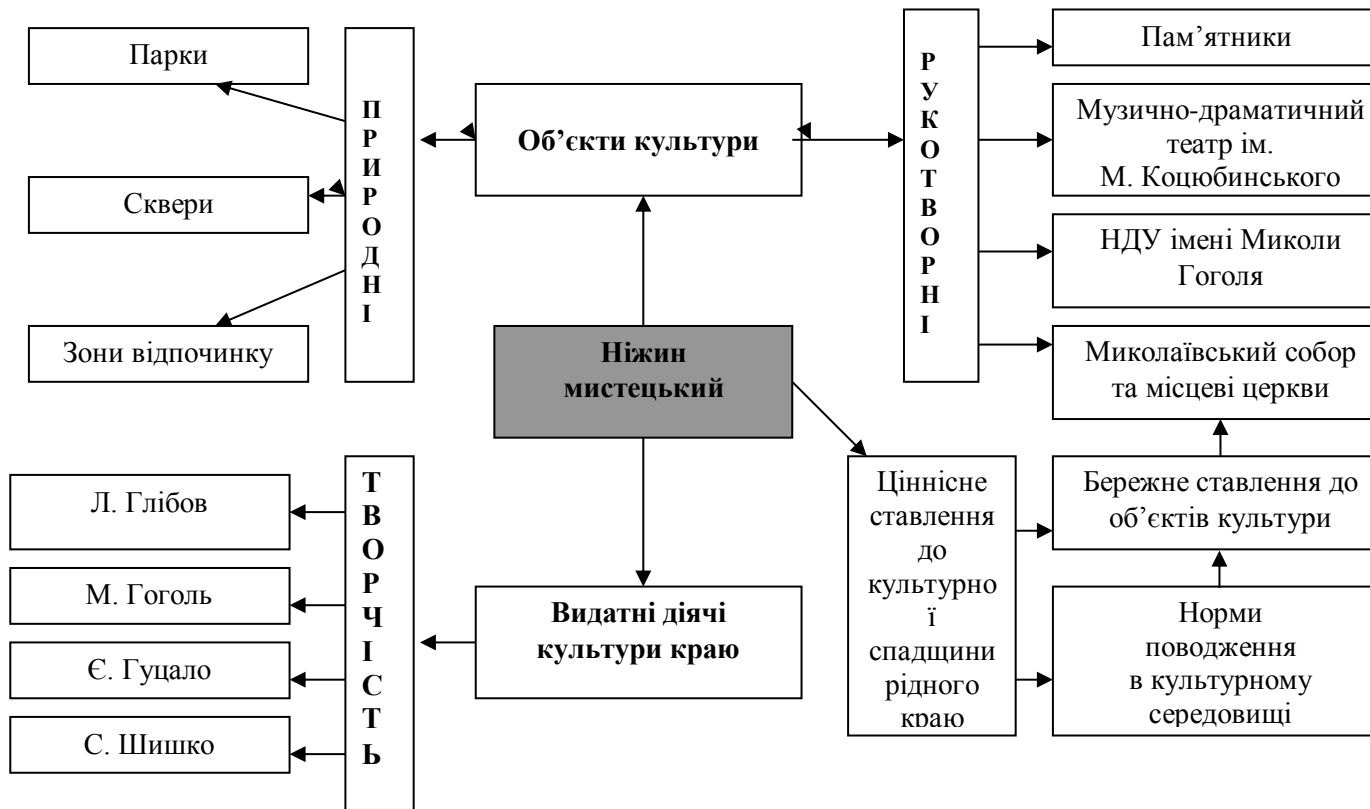
Матеріал: картонні картки, зображення рамки із весняною гілочкою, дві картки-трикутники із зображенням: 1) куточків природи міста Ніжина, 2) пам'ятників міста Ніжина. Фотографія дитини, вирізана у формі овалу.

Запитання до дітей:

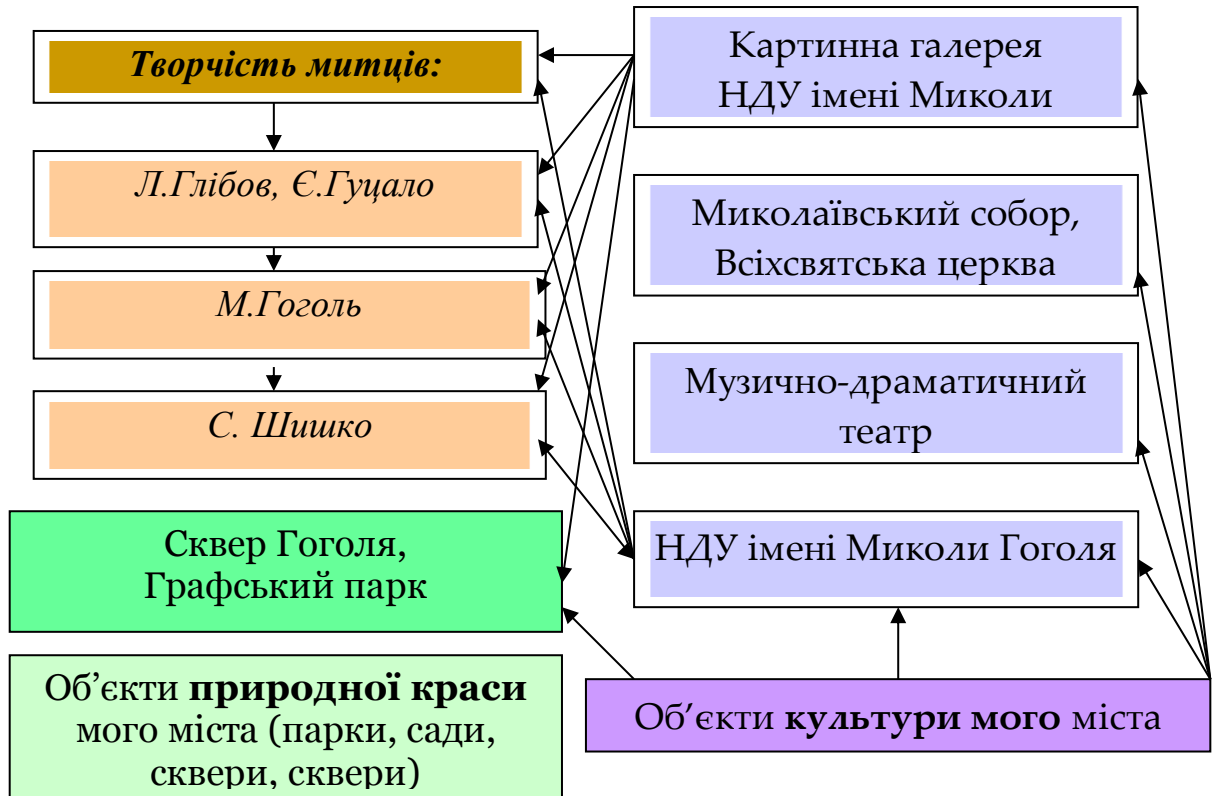
- З чого усе починалося?
- Яке дерево цілей ми обрали до нашої теми?
- Що ми зробили для вивчення історії та культури нашого міста?
- Де ми побували на екскурсіях?
- Що з баченого вам сподобалося найбільше?
- Які з творів ми грали у нашому театрі?
- Хто грав найкраще?
- Хто виготував найкращу роботу?
- Хто найчемніше поводив себе на екскурсії?

Вручення нагород

- Найкращому актору;
- Найкращому режисеру;
- Найвихованішому глядачеві;
- Найдопитливішому ніжинцю;
- Закоханому у своє місто.

Карта 1

ВІРШІ ПРО НІЖИН

* * *

Чим місто славиться моє?

Чим Ніжин славиться? — спитали ви мене.

Я з гордістю скажу вам, любі літи:

— У місті нашому історія живе,

Вона є скрізь, її побачити зумій ти.

Золотосяйні куполи церков,

Величні храми загадкові

— Тут людям проповідують добро,

Навчають жити в мирі та любові.

А ось – славетний інститут,

Що нині університетом зветься,

На хвильку лиш ти зупинися тут

— Історія до тебе звідусіль озветься.

Колишній ніжинський ліцей,

Збудований на кошти графа Безбородька.

О! Скільки він зростив людей

— Сміливих, самобутніх, творчих!

Як невловимо швидко плине час,

І «новий корпус» вже історію складає,

Бо перший пам'ятник учительці -у нас,

Що символічно в світ дорогу відкриває.

Сьогодні в місті і театр свій є,

Він носить Коцюбинського імення,

А всі вистави, що в репертуарі є,

Дарують людям радість і натхнення.

Є в місті школи, виставки, музеї,

А ще - картинні галереї,

Багато пам'ятників місто наше має,

І все це рідний Ніжин прославляє!

Л. Новгородська

* * *

Легенда про Ніжин

Стояло місто біля річки,

Що називалася Остром,

І зранку розтуляло вічка,

Які світилися добром.

В той час дочка богині Лади,

Що ймення Ніжність мала,

Брела повільно крізь левади

І місце жить собі шукала.

Маленьке місто біля річки
Її зачарувало,
Бо мало щирі, добрі вічка
І добре серце мало.
Там люди в злагоді жили
І працю шанували,
Там квіти радості цвіли
І діти підростали.
Зраділа Ніжність і сказала:
"Я вічно буду з вами,
Таких людей давно шукала
Із чуйними серцями!"
Відтоді місто зветься Ніжин,
Стоїть на берегах Остра,
Там вулицями ходить Ніжність,
Бажає людям всім добра.

Т.Конончук

* * *

Любий мій Ніжин (уривок)

Чудове містечко на річці Остер —
Колись був Уненеж, а Ніжин тепер;
Живуть в цьому місті хорошії люди,
Хто в Ніжині був, той його не забуде.

О.Артемов

Рідна вулиця

Вулицею рідною
В дитсадок іду,
З нею я привітно
Бесіду веду.
Мене звати Дмитриком,
На честь дідуся.
- А тебе як, рідненька?
Запитаю я.
-А мене назвали
Йменням Батюка,
Щоб лунала слава,
Мов пісня дзвінка.
Швидко час минає,
Підростаю я,
Гордо промовляю

Батюка ім'я.
Стежкою привітною
Гордо я ходжу,
Вулицею рідною
В серці дорожу.

Л. Василевська.

* * *

Вулиця моя

Є у кожного свій дім і вулиця,
Де ти народився і живеш.
І як, навіть, небо вранці хмуриться,
Місця кращого ти не знайдеш.
Вулиця, вулиця,
В далечінь стелиться.
І твій будинок тут,
І твоя сім'я.
Радість і затишок,
У жару й хурделицю,
Рідна для мене ти,
Вулице моя.
У місті нашому багато вулиць є:
Синяківська, Батюка, Франка,
Але наймилішою для мене є
Рідна, гарна вулиця моя.

Н. Калитка

Моя вулиця Космонавтів

У центрі містечка —
Дитячий садочок,
Сюди ведуть мами
Синочків і дочок.

Кругом біля нього
Високі будинки,
З них сонечко видно
І хмарки-бровинки.

І кожного ранку
Йдемо ми стежками,
Де нас зустрічають
Вихователі-мами.

Тут ми радієм,
Весну зустрічаєм,
Лелеку у вирій
Ми проводжаєм.

Ми скоро вже виростем
І підемо в люди,
А рідне містечко
Нам не забути.

Ця вулиця наша,
Це рідний наш край!
Цвіти, моя земле!
Цвіти – розцвітай!

С. Демиденко

На Ніжинській землі

У нашім ріднім краї
На Ніжинській землі
Так солодко співають
Пісні нам солов'ї.
У тихому тремтінні
Хмаринка пропливає,
А в центрі через місто
Остер наш протікає.
На храмах Господніх
Блищать купола.
Це давнє містечко
- Чудова земля.
У блакитному небі
Летять журавлі,
Привіт вони шлють
Квітучій землі.
Люблять тебе щиро
З давен і до нині
— Ти зірка ясна
У нас на Україні.
Для нас любе місто
— Як справжній той рай.
Щасти тобі, Ніжине,
Рости, процвітай!

С. Демиденко

